

Afdeling	: R&E - Algemeen	B&W-voorstel: DJ-1834287
Naam opsteller voorstel	: Marcel Janssen	Zaaknummer: 1834277
Portefeuillehouder	: S.A.M. (Suzanne) Winters	Publicatie: Openbaar

Onderwerp

Ontwerpverordening op de opvang, verwerking en afvoer van hemel- en grondwater 2023 voor nieuwbouw.

Voorstel

De "ontwerpverordening op de opvang, verwerking en afvoer van hemel- en grondwater 2023 voor nieuwbouw" ter inzage te leggen.

Inleiding

Het regent steeds vaker en harder. Daardoor kunnen straten, kelders, woningen en gebouwen onderlopen. Om schade te voorkomen, werken we aan een klimaatbestendige gemeente. De gemeente zorgt ervoor dat het hemelwater in de openbare ruimte goed wordt opgevangen, weg kan stromen en wordt geïnfiltreerd in de bodem of in het oppervlaktewater. Daarnaast worden bij werkzaamheden in de openbare ruimte maatregelen getroffen om de openbare ruimte regenbestendig in te richten. Maar dit is niet genoeg. Een groot gedeelte van de gemeente bestaat uit privaat terrein. Ook daar kan hemelwater worden opgevangen. In de nieuwe "Verordening op de opvang, verwerking en afvoer van hemel- en grondwater 2023 voor nieuwbouw" (hierna te noemen: de verordening) wordt het verplicht om (bij nieuwbouw) een deel van het hemelwater op eigen perceel op te vangen en te verwerken.

De gemeente Weert heeft sinds 17 oktober 2019 een "Verordening van de gemeenteraad van de gemeente Weert houdende regels omtrent de afvoer van hemel- en grondwater (verordening op de afvoer van hemel- en grondwater)". De huidige verordening stelt regels aan het lozen van hemel- en grondwater op een vuilwaterriolering. Aanpassing van deze verordening biedt de mogelijkheid om waterberging bij nieuwe ontwikkelingen verplicht te stellen zoals dat tegenwoordig ook bij de meeste bestemmingsplannen wordt opgenomen.

Bij het in werking treden van de Omgevingswet valt deze verordening van rechtswege onder het omgevingsplan. Door voordat de Omgevingswet in werking treedt, de verordening aan te passen, is waterberging bij nieuwbouw van rechtswege opgenomen in het omgevingsplan.

Weert, 21 juli 2023	S	B	W	W	W	W	W
	HvdB	RV	MvdH	WvE	SW	LS	MF
	akkoord						
	bespreken						
Soort besluit: Besluit college							

In te vullen door het B&W secretariaat:

- Akkoord
  Niet akkoord
 Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
  Gewijzigde versie
 Anders, nl.:

Beslissing d.d.: 12 september 2023

Nummer: 2

De secretaris,

Beoogd(e) doel(en)

Met de nieuwe Verordening op de opvang, verwerking en afvoer van hemel- en grondwater 2023 voor nieuwbouw kunnen we perceelegenaren verplichten om hemelwater en grondwater vanaf een bepaalde datum niet meer in het vuilwaterriool te lozen. Daarnaast geldt er al een algemeen lozingsverbod voor het buitengebied waar drukriolering ligt. *(Drukriolering is een riool waarin het afvalwater met een pomp door dunne rioolbuizen (persleiding) wordt verpompt naar het gemeentelijke riool).* Met deze verordening zijn specifiek ook de IBA (individuele afvalwaterbehandelingssystemen) toegevoegd en is er een werkingsgebied op kaart weergegeven.

De bedoeling is om de geactualiseerde hemel- en grondwaterverordening onderdeel te laten uitmaken van het vast te stellen omgevingsplan. Daarnaast zijn werkingsgebieden toegevoegd zodat deze straks gemakkelijk kunnen worden opgenomen in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Te behalen resultaten

Door de lozingen van hemelwater op de openbare gemeentelijke riolering te reduceren wordt het risico op wateroverlast verminderd, vervuiling van het oppervlaktewater wordt verminderd en door hemelwater te infiltreren in de bodem wordt bijgedragen aan het tegen gaan van verdroging van de bodem.

Uit te voeren activiteiten

Bij nieuwbouw wordt nu al aangegeven en voorgeschreven dat hemelwater op eigen terrein en/of in een openbare voorziening opgevangen en geborgen moet worden. Dit is conform het gemeentelijk waterbeleid (GRP) en het beleid van het Waterschap Limburg (WL). In de regels van nieuwe bestemmingsplannen wordt dit aspect sinds vorig jaar ook afgedwongen via een voorwaardelijke verplichting. Met deze verordening is het opvangen en bergen van hemelwater op eigen terrein bij nieuwbouw ook afdwingbaar in situaties waar het bestemmingsplan niet toereikend is of wanneer de bouwactiviteit vergunningsvrij is.

Argumenten

Bij het inwerking treden van de Omgevingswet valt deze verordening van rechtswege onder (het tijdelijke deel van) het omgevingsplan.

Door (voor het in werking treden van de Omgevingswet) de verordening aan te passen is waterberging bij nieuwbouw van rechtswege opgenomen in (het tijdelijke deel van) het omgevingsplan.

De Omgevingswet regelt dat deze verordening bij inwerkingtreding van de Omgevingswet onderdeel worden van het omgevingsplan. Door deze verordening nu aan te passen hoeven we het omgevingsplan niet aan te passen en regelen we dat het opvangen/bergen en infiltreren van hemelwater bij nieuwbouw nu en straks verplicht wordt gerealiseerd.

Het biedt de mogelijkheid tot verplichten van afkoppelen bij vrij-verval-riolering.

De gemeenteraad heeft met de verordening de mogelijkheid om locaties aan te wijzen waarbinnen het verboden is afvloeiend hemelwater en grondwater te lozen in het openbare vuilwaterriool (oftewel waarbinnen het verplicht is om af te koppelen). Dit betreft een gebiedsaanwijzing.

Ongeveer de helft van het verhard oppervlak is van de overheid en de overige helft is van particulieren en bedrijven. Er is dus een gedeelde verantwoordelijkheid wat betreft het opvangen, verwerken en afvloeien van hemelwater. Wanneer perceelegenaren niet of onvoldoende willen afkoppelen kan de gemeenteraad, via een gebiedsaanwijzing, deze verplichting opleggen. Op dit moment wordt voor het afkoppelen bij vrij-verval-riolering nog geen gebiedsaanwijzing voorgesteld.

Inwoners kunnen gebruik maken van de stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater van het Waterschap Limburg voor een financiële bijdrage voor het afkoppelen van hemelwater op privaat terrein.

Verplichten opvangen hemel- en grondwater

In het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is opgenomen dat bij nieuwbouw het hemelwater opgevangen moet worden op eigen perceel. Een gemeente is wettelijk gezien niet verplicht om hemel- en grondwater afkomstig van particulier terrein op te vangen en af te voeren.

Met behulp van deze nieuwe verordening regelen we dat bij nieuwbouw in eerste instantie zoveel als mogelijk hemelwater op eigen terrein wordt verwerkt. Dit kan in de vorm van een verplichting tot waterberging. Door de verordening mag alleen hemel- en grondwater van nieuwbouw en nieuwe verharding in het openbaar riool worden geloosd als op eigen terrein een hemelwaterberging is aangebracht en in stand wordt gehouden. De minimale capaciteit van de berging is 100 liter per m² nieuw verhard oppervlak. Deze minimale bergingscapaciteit is de actuele eis die door het Waterschap in het beheersgebied van het Waterschap Limburg (met uitzondering van het heuvelland) wordt gesteld. Deze eis is/wordt in nieuwe situaties ook als voorwaardelijke verplichting opgenomen in bestemmingsplannen. In het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) staat nog de oude norm van 50 mm. Bij de actualisatie van het GRP, dat volgens de nieuwe landelijke standaard waterprogramma wordt genoemd komt de 50 mm norm te vervallen en wordt deze vervangen door de 100 mm norm. Alleen het overtollig hemel- en grondwater (dat niet kan worden geborgen) mag worden geloosd in het hemelwaterriool of in een openbare voorziening.

Het verplicht afkoppelen bij drukriolering of IBA (individuele behandeling afvalwater)

Drukriolering is ontworpen voor de lozing van huishoudelijk afvalwater wanneer dit onder vrijval niet mogelijk is. Het functioneren van deze voorziening verslechtert door lozing van hemel- en grondwater. Dit brengt onnodig veel onderhoudskosten met zich mee.

Een IBA is een systeem dat het huishoudelijk afvalwater van een enkel gebouw zuivert. Wanneer hier ook hemelwater op wordt geloosd zorgt dit voor een te sterke verdunning van het afvalwater en zal de IBA hierdoor niet goed meer functioneren. De werking van een IBA is gebaseerd op zuivering van het afvalwater door bacteriën die afvalstoffen afbreken. Een te sterke verdunning zorgt voor minder bacteriën en daarmee een verminderde zuivering. Het is om bovengenoemde redenen niet toegestaan om hemel- en grondwater te lozen op een drukriolering en IBA's en als verbod in de nieuwe verordening daarom opgenomen.

Hierdoor gaan we duurzaam om met hemel- en grondwater

Duurzaamheid is een van de kernwaarden van de gemeente Weert. Het is niet nodig dat schoon hemel- en grondwater wordt getransporteerd naar de zuivering om vervolgens daar gezuiverd te worden. Daarnaast krijgen we ook steeds meer te maken met droogte. Gelet op de klimatologische verwachtingen neemt de kans op langere droge perioden toe.

De huidige regelgeving inzake de hemel- en grondwaterlozingen moet sowieso geactualiseerd worden ten behoeve van meer verduidelijking en vanwege de klimatologische ontwikkelingen met de hiermee gepaard gaande strengere hemelwater-opvangnorm.

De voorkeursvolgorde conform het gemeentelijk beleid (GRP) over hemelwater is de trits "opvangen/vasthouden-bergen/infiltreren-afvoeren". Deze trits betekent vasthouden en infiltreren waar het kan en wanneer infiltreren niet mogelijk is dan het hemelwater bergen en vertraagd afvoeren via de beken.

Schade wordt voorkomen

Door de beperkte capaciteit van de riolering kan tijdens extreme neerslaggebeurtenissen overlast ontstaan die kan leiden tot schade (in woningen en bedrijven). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de grote hoeveelheid hemelwater die in korte tijd op de riolering wordt geloosd. Door geen hemelwater meer te lozen op de riolering wordt overlast en schade zowel door een teveel als een tekort aan water (droogte) zoveel als mogelijk voorkomen.

Indirect worden kostenbesparingen gerealiseerd

In het buitengebied van de gemeente Weert ligt drukriolering voor het transport en de verwerking van enkel vuilwater waardoor de capaciteit beperkt is. In de praktijk blijkt er ook vaak hemelwater op het drukriool te zijn aangesloten. Te veel afvalwater wordt daardoor verpompt wat voor extra stroomkosten zorgt. Daarnaast maken de pompen meer draaiuren waardoor vaker storingen ontstaan dan normaliter kan worden verwacht. Pompen moeten daardoor eerder worden vervangen. Minder hemelwater op de drukriolering brengt dus ook lagere onderhoudskosten met zich mee.

Kanttelingen en risico's

Openbare ruimte voorzieningen lastiger te dimensioneren

De hemelwateropvang en -verwerking is een gedeelde verantwoordelijkheid. Het risico bestaat dat er weinig of geen controle is op het (blijvend) functioneren van voorzieningen op eigen terrein.

Hogere kosten

Aanscherpen van de regels kan tot hogere kosten leiden voor nieuwbouw-initiatiefnemers. Dit is echter afhankelijk van de lokale omstandigheden. Veel ruimte op eigen terrein biedt meer mogelijkheden om het hemelwater eenvoudiger op te vangen en te verwerken in de bodem.

Weerstand

De aanscherping van de hemelwateropvang- en verwerkingsregels bij nieuwbouw kan tot weerstand leiden van nieuwbouw-initiatiefnemers vanwege de hogere kosten.

Infiltratieonderzoek

Voor nieuwbouw (aanbouw/herbouw) in bestaand gebied *groter dan 300 m2* wordt een infiltratieonderzoek gevraagd. Er wordt geen infiltratieonderzoek gevraagd bij nieuwbouw (aanbouw/herbouw) in bestaand gebied kleiner dan 300 m2.

Financiële, personele en juridische gevolgen

Gelet op de klimatologische ontwikkelingen en de Rijksopgave met betrekking tot het treffen van klimaat-adaptieve maatregelen ligt het voor de hand om een hogere prioriteit toe te kennen aan de toetsing en handhaving van nieuwbouwplannen en verhardingsuitbreidingen voor het naleven van deze verordening. De financiële en personele consequenties ten aanzien van de vergunningsbehandeling, toetsing/advisering, toezicht/controlen en handhaving moeten hiervoor in beeld worden gebracht. Op basis hiervan kan een integrale afweging binnen de organisatie plaatsvinden waar de capaciteit op wordt ingezet en of deze moet en kan worden uitgebreid. Op dit moment is er geen capaciteit aanwezig voor het controleren en naleven van de nieuwe hemel- en grondwaterverordening.

Onze eigen ervaring leert dat jaarlijks ongeveer 300 nieuwbouw- en aanlegvergunningen ingediend worden.

Overleg gevoerd met

Intern:

Helga Haas	- jurist - afdeling ruimte & economie
Jeroen Huijbers	- adviseur riolering & waterhuishouding - afdeling openbaar gebied
Patrik Trines	- teamleider openbaar gebied - afdeling openbaar gebied
Saida Chalh	- jurist - afdeling vergunningen, toezicht en handhaving
Roy Ritzen	- casemanager Wabo/vergunningverlener Bouwen
Alwin Snijders	- teamleider VTH (toezicht en handhaving)
Anouk Cramers	- teamleider R&E
Marjo Beeren	- beleidsadviseur R&E
Anouk Beurskens	- beleidsadviseur R&E

Mia Aerdt   - beleidsadviseur financiën
Maldie de Corti   - adviseur bestuurlijke informatie

Extern:
Kragten BV

Participatie

Participatie is niet van toepassing.

Communicatie

Conform de inspraakverordening wordt de verordening, 6 weken voorafgaande aan de behandeling van deze verordening in de gemeenteraad ter inzage gelegd. Hiermee wordt de mogelijkheid gecreëerd om zienswijzen in te dienen en de eventuele ingediende zienswijzen voor te leggen aan de gemeenteraad.

Bekendmaking van het besluit en de verordening wordt gepubliceerd in het Gemeenteblad. Na vaststelling door de gemeenteraad en een dag na publicatie treedt de verordening in werking en is deze direct van toepassing. Wanneer het bewoners raakt gaan we naar behoefte met hen in gesprek over deze verordening. Met initiatiefnemers van nieuwe ontwikkelingen gaan we naar behoefte in gesprek over de consequenties voor hen.

Daarbij wordt een publiek toegankelijke brochure opgesteld ter ondersteuning en verduidelijking van wat de hemel- en grondwaterverordening inhoudt. Op het moment dat de verordening is vastgesteld wordt ook gestart met deze communicatie naar onze inwoners zodat zij op de hoogte zijn van wat van hen wordt verwacht.

Planning en uitvoering

Na vaststelling door de gemeenteraad wordt de verordening gepubliceerd in het gemeenteblad en treedt 1 dag na publicatie in werking.

Evaluatie

Evaluatie vindt jaarlijks plaats.

Bijlage(n)

- Ontwerpverordening op de opvang, verwerking en afvoer van hemel- en grondwater 2023 voor nieuwbouw
- Toelichting op de ontwerpverordening op de opvang, verwerking en afvoer van hemel- en grondwater 2023 voor nieuwbouw
- Bijlage 1: Kaart werkingsgebied 'drukriolering'
- Bijlage 2: Kaart werkingsgebied 'uitzonderingen infiltratieplicht'
- Bijlage 3: Kaart werkingsgebied 'infiltratieplicht'

